

Measuring the social indicators of the quality of urban life with a micro- scale in Tabriz

Ali Zeynali Azim^{1*}, Bagher Rezai², Sonbol Farji³, Maryam Rafizadeh⁴

1- Postdoctoral student of Urban Design, Faculty of Architecture and Urban Planning, Tarbiat Dabir Shahid Rajaei University, Tehran, Iran

2- Assistant Professor, Department of Architecture, Kaleibar Branch, Islamic Azad University, Kaleibar, Iran

3- PhD Candidate, Department of Architecture, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran

4- PhD Candidate, Department of Architecture, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Received: 2023-03-23

Accepted: 2023-05-23

Keywords

Quality of Life
Quality of Urban Life
Social Index
Tabriz City

ABSTRACT

Introduction

This article aims to create a proposal for urban social criteria to improve the quality of urban life, based on the review of various well-known indicators used at the international level, with a special focus on the way to increase the quality of life through work on urban and social factors and indicators. It is assumed that working on these factors and indicators at the micro-urban level may evoke people's satisfaction with their city. In addition, to increase the rank of Iranian cities in international indexes. In terms of quality of life social indicators, among 163 countries, Iran ranks 93rd after Turkey. However, unfortunately, it has a low rank, which indicates the average quality of life of its residents the main problem related to the issue of measuring the quality of life in the current quality of life evaluations is that no study has been conducted to identify whether Tabriz performs poorly in all the mentioned determinants or only in a few of them. Another issue is that the current quality of life indicators is that they work at a macro level where they consider the quality of life in a region at a great scale. If evaluation tools work more on the development of urban micro-scale indicators instead of macro indicators, the quality of life of people in the city may increase.

Materials and Methods

This research has a descriptive-analytical approach that uses a descriptive qualitative approach to identify the primary factors and indicators that provide the quality of urban life. In addition to the analytical approach to analyze the urban and social indicators about contemporary indicators that have been included in many international case studies, eight international evaluation indicators were also considered for brief content analysis by reviewing the literature. This review focuses on the existing academic literature and appropriate practices for quality of life assessment worldwide. The selected frameworks and indicators were chosen because they can be applied for implementation at different levels of the city. While this list may not be exhaustive, it attempts to systematically record and review the latest international research and practice on this topic. Then, the factors of each of them are examined, followed by a detailed qualitative analysis of their cities, and social indicators are shown. Then a comparative analysis has been done in relation to the main factors of these indicators. This analysis aims to identify the importance of socio-urban factors as well as a set of socio-urban assessment criteria that can help urban dwellers in discovering possible basic areas of intervention that may increase the quality of urban life of people, which is inferred through criteria. In addition, a survey of experts using a questionnaire was applied to verify the proposed criteria and rank their importance using relative weights according to the city of Tabriz. Experts were asked to rate the importance and relevance of indicators that provide each of the primary measures of eight urban social factors. The results of the questionnaire are also provided.

* Corresponding author: al.zeynaly@gmail.com

Findings

According to the experts' survey about the city of Tabriz, Safety, mobility, and recreational facilities are in the first rank of needed interventions. In addition, focusing on basic criteria such as recreation requires more green and public spaces, however, if it is applied to a specific community, the results may change and be more specific to the specific needs of the community. One of the main obstacles to international indicators of quality of life is that even though they are promoted as international indicators, there is no common definition of what should be defined as an urban factor and what should be considered an objective or subjective indicator. Sometimes recreation is considered as a factor with a set of indicators, while in other cases it is considered as an index to measure other factors. Housing as a field also has the same problem. When it is raised under life and physical security, it is considered as one of the main factors in another index, which is compared with an objective index such as the number of newly built private residential units and average sales price or with subjective indicators reflecting the quality and variety of sizes. Furthermore, as the sub-indices are derived from international indices, they will have a direct impact on the city's score. The proposed dimensions and principles

of the quality of urban life were determined with the aim of guiding and helping public policymakers, urban planners, and designers to improve the quality of urban life in a region, considering the need to create a layer of context based on the goals and approaches needed.

Conclusion

Quality of life is a comprehensive concept that cannot be separated from the physical environment, and it is more accurate to mention it under the title of quality of urban life. You must have a concept of flexibility that includes different goals and methods. The quality of urban life consists of two understandable dimensions, subjective and objective, each dimension deals with a different number of factors that vary from one index to another, yet they deal with almost the same issues. The objective dimension of quality of life is related to the economy, health, politics, and physical components of urbanization, while the subjective dimension focuses more on people's perception and their acceptance of current conditions and their desire to create those conditions if the goal is to improve the quality of urban life. Therefore, it is important to deal with the urban challenges that communities are facing.

COPYRIGHTS

©2022 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

HOW TO CITE THIS ARTICLE

Zeynali Azim A. Rezai B. Farji S. Rafizadeh M. Measuring the social indicators of the quality of urban life with a micro- scale in Tabriz. Urban Economics and Planning Vol 4(2):34-51. [In Persian]

DOI: 10.22034/UEP.2023.390715.1341

سنجش شاخص‌های اجتماعی کیفیت زندگی شهری با مقیاس خرد در تبریز

علی زینالی عظیم^{۱*}؛ باقر رضایی^۲؛ سنبل فرجی^۳؛ مریم رفیع‌زاده^۴

- ۱- دانشجوی پسا دکتری طراحی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران، ایران
 ۲- استادیار گروه معماری، واحد کلیبر، دانشگاه آزاد اسلامی، کلیبر، ایران
 ۳- دانشجوی معماری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران
 ۴- دانشجوی معماری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ‌های مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۰۳
 تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۰۲

چکیده

مقدمه

هدف این مقاله، ایجاد پیشنهادی برای معیارهای اجتماعی شهری به منظور ارتقای کیفیت زندگی شهری، بر اساس بررسی شاخص‌های مختلف شناخته شده مورد استفاده در سطح بین‌المللی، با تمرکز ویژه بر چگونگی افزایش کیفیت زندگی از طریق کار روی عوامل و شاخص‌های شهری و اجتماعی است. فرض بر این است که کار روی این عوامل و شاخص‌ها در سطح خرد شهری ممکن است رضایت مردم را نسبت به شهرشان تداعی کند. علاوه بر این، رتبه شهرهای ایران را در شاخص‌های بین‌المللی افزایش دهد.

از نظر شاخص‌های اجتماعی کیفیت زندگی، از بین ۱۶۳ کشور ایران در رتبه ۹۳ بعد از ترکیه قرار دارد، اما متأسفانه رتبه پایینی دارد که نشان‌دهنده کیفیت زندگی متوسط ساکنان آن است. یکی از مشکلات اساسی در رابطه با مسئله اندازه‌گیری کیفیت زندگی در ارزیابی‌های فعلی کیفیت زندگی این است که هیچ مطالعه‌ای برای شناسایی اینکه آیا تبریز در همه عوامل تعیین‌کننده یادشده ضعیف عمل می‌کند یا فقط در تعداد کمی از آن‌ها، با مشکل روبه‌رو است. مشکل دیگر در رابطه با شاخص‌های فعلی کیفیت زندگی این است که آن‌ها را در سطح کلان کار می‌کنند که در آن کیفیت زندگی در یک منطقه را با مقیاس بزرگ‌تر در نظر می‌گیرند. اگر ابزارهای ارزیابی به جای شاخص‌های کلان، روی توسعه شاخص‌های خردمقیاس شهری بیشتر کار کنند، ممکن است کیفیت زندگی افراد در شهر افزایش یابد.

مواد و روش

این پژوهش دارای رویکرد توصیفی-تحلیلی است که از یک رویکرد کیفی توصیفی برای شناسایی عوامل و شاخص‌های اولیه ارائه‌دهنده کیفیت زندگی شهری استفاده می‌کند. علاوه بر رویکرد تحلیلی که در آن به تحلیل شاخص‌های شهری و اجتماعی در رابطه با شاخص‌های معاصر می‌پردازد که پیش‌تر در بسیاری از مطالعات موردی بین‌المللی لحاظ شده‌اند. با بررسی ادبیات برای تجزیه و تحلیل مختصر محتوا هشت شاخص ارزیابی بین‌المللی در نظر گرفته شد. این بررسی بر ادبیات آکادمیک موجود و شیوه‌های مناسب ارزیابی کیفیت زندگی در سراسر جهان متمرکز است. چارچوب‌ها و شاخص‌های انتخاب شده به این دلیل انتخاب شدند که می‌توانند برای اجرا در سطوح مختلف شهر مورد استفاده قرار گیرند. در حالی که ممکن است این فهرست جامع نباشد، اما سعی می‌کند به طور سیستماتیک جدیدترین تحقیقات و عملکردهای بین‌المللی در مورد این موضوع را ثبت و بررسی کند.

سپس عوامل هر یک از آن‌ها بررسی شده و به دنبال آن تحلیل کیفی تفصیلی برای شهر آن‌ها ارائه شده و شاخص‌های اجتماعی نشان داده شده است. سپس تحلیل مقایسه‌ای در رابطه با عوامل اصلی این شاخص‌ها انجام شده است. این تحلیل با هدف شناسایی اهمیت عوامل اجتماعی - شهری و همچنین، مجموعه‌ای از معیارهای ارزیابی اجتماعی - شهری است که می‌تواند به شهرنشینان در رابطه

کلمات کلیدی

کیفیت زندگی
 کیفیت زندگی شهری
 شاخص اجتماعی
 شهر تبریز

سیاست‌گذاران عمومی، برنامه‌ریزان شهری و طراحان در جهت ارتقای کیفیت زندگی شهری یک منطقه با توجه به لزوم ایجاد لایه‌ای از زمینه‌سازی بر اساس اهداف و رویکردهای تعیین شده برای رسیدن به آن‌ها مورد نیاز است.

نتیجه‌گیری

کیفیت زندگی یک مفهوم جامع است که نمی‌توان آن را از محیط کالبدی جدا کرد و ذکر آن تحت عنوان کیفیت زندگی شهری دقیق‌تر است. باید داری مفهوم انعطاف‌پذیری باشد که شامل اهداف و روش‌های مختلف شود. کیفیت زندگی شهری شامل دو بعد قابل درک است که شامل بعد ذهنی و عینی هستند، هر بعد با تعداد متفاوتی از عوامل سروکار دارد که از شاخصی به شاخص دیگر متفاوت است، با این حال آن‌ها تقریباً با موضوعات مشابه سروکار دارند.

بعد عینی کیفیت زندگی مربوط به اقتصاد، سلامت، سیاست و مؤلفه‌های کالبدی شهرنشینی است. در حالی که بعد ذهنی بیشتر بر ادراک افراد و پذیرش آن‌ها نسبت به شرایط فعلی و تمایل آن‌ها به ایجاد آن شرایط تمرکز می‌کند.

اگر هدف بهبود کیفیت زندگی شهری است، مهم است که با چالش‌های شهری که جوامع با آن مواجه هستند مقابله کنیم تا رویکردی کاربردی برای دستیابی به آن پیدا کنیم. این امر مهم ممکن است از طریق دیدگاه‌های خلاقانه متفاوتی که با عوامل بین‌المللی تأیید شده سروکار دارند و توسط شاخص‌های توسعه‌یافته محلی که بر نیازهای اساسی تأثیر می‌گذارند، ارائه شود. مانند شهر تبریز، که در آن کارشناسان اولویت‌ها را بر اساس نیازهای شهر ارزیابی می‌کنند، اما اگر در جامعه خاصی اعمال شود، ممکن است مداخلات اساسی خاص‌تری ظاهر شود.

این پژوهش با استفاده از روش توصیفی تحلیلی که با شرایط کیفی شهری سروکار دارد، شاخص‌های اجتماعی- شهری کیفیت زندگی شهری را شناسایی کرد. رویکردی است که شاخص‌های مختلف اجتماعی- شهری برگرفته از مشکلات شهر تبریز را با تأمل در دیدگاه کارشناسان برای مقابله با مشکلات اساسی مورد هدف قرار می‌دهد.

با کشف حوزه‌های اساسی احتمالی مداخله را که ممکن است کیفیت زندگی شهری مردم را افزایش دهد کمک کنند؛ که از طریق معیارها استنباط شده است.

علاوه بر این، نظرسنجی کارشناسان با استفاده از یک پرسشنامه برای تأیید معیارهای پیشنهادی و رتبه‌بندی اهمیت آن با استفاده از وزن‌های نسبی با توجه به شهر تبریز استفاده شد. از کارشناسان خواسته شد تا اهمیت و ارتباط شاخص‌هایی را که هر یک از معیارهای اولیه هشت عامل اجتماعی شهری را ارائه می‌کنند، رتبه‌بندی کنند. نتایج پرسشنامه نیز ارائه شده است.

یافته‌ها

بر اساس نظرسنجی متخصصان در مورد شهر تبریز؛ ایمنی، تحرک و امکانات تفریحی در رتبه اول مداخلات مورد نیاز قرار دارند. علاوه بر این، تمرکز روی معیارهای اساسی مانند تفریح به فضاهای سبز و عمومی بیشتری نیاز است. با این حال، اگر روی جامعه خاصی اعمال شود، نتایج ممکن است تغییر کرده و با توجه به نیازهای خاص و دقیق‌تر جامعه باشد.

یکی از موانع اصلی شاخص‌های بین‌المللی کیفیت زندگی این است که با وجود اینکه آن‌ها به عنوان شاخص بین‌المللی تبلیغ می‌شوند، تعریف مشترکی از اینکه چه چیزی باید به عنوان عامل شهری تعریف شود و چه چیزی باید به عنوان شاخص عینی یا ذهنی در نظر گرفته شود، وجود ندارد. گاهی اوقات می‌توان دریافت که تفریح به عنوان یک عامل با مجموعه‌ای از شاخص‌ها در نظر گرفته می‌شود. در حالی که در سایر موارد به عنوان شاخصی برای سنجش سایر عوامل در نظر گرفته می‌شود. مسکن به عنوان یک حوزه نیز همین مشکل را دارد. هنگامی که تحت امنیت جانی و فیزیکی مطرح می‌شود، در شاخص دیگری به عنوان یکی از عوامل اصلی در نظر گرفته می‌شود که با شاخص عینی مانند تعداد واحدهای مسکونی نوساز خصوصی و میانگین قیمت فروش یا با شاخص‌های ذهنی منعکس‌کننده کیفیت و تنوع اندازه‌گیری می‌شود.

علاوه بر این، همان‌طور که زیرشاخص‌ها از شاخص‌های بین‌المللی استخراج می‌شوند، آن‌ها تأثیر مستقیمی بر امتیاز شهر خواهند داشت. ابعاد و اصول پیشنهادی کیفیت زندگی شهری با هدف راهنمایی و کمک به

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

شهروندان فراهم می‌کند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. حسین قلی‌زاده و همکاران [۹] در تحلیل کیفیت زندگی شهری در محلات شهری با تأکید بر رویکردهای روش‌شناسی تطبیقی مکانی منطقه تهران، با بررسی رویکردهای مختلف استفاده از درجه ریسک‌پذیری ۰/۷ و اندازه پیکسل ۳۰ و ۶۰ با فیلتر ۵*۵ نتایج بهتری را نسبت به ارزیابی‌های میدانی به همراه داشته است. بنابراین، با توجه به حساسیت بالای متغیرهای بیان شده و تأثیر مستقیم وزن هر لایه، باید دقت زیادی در انتخاب متغیرها و وزن‌دهی کارشناسان صورت گیرد. شاهین [۱۰] در ارزیابی سطح کیفیت زندگی شهری شهرک منظریه خمینی‌شهر، نتایج تحلیل بیانگر آن است که بیشترین امتیاز به عامل دسترسی به پایگاه‌های ضروری شهری شامل متغیرهای دسترسی به مراکز تجاری، جایگاه‌های سوخت و پایگاه‌های نیروی انتظامی و کمترین امتیاز به عامل توان مالی ساکنان شامل قیمت زمین، مسکن و اجاره بها اختصاص یافته است. در نهایت نیز وضعیت کلی کیفیت زندگی شهری شهرک یادشده در شرایط فعلی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج بررسی، بیانگر پایین بودن سطح کیفیت زندگی شهری محدوده مورد مطالعه از دیدگاه ساکنان آن است. شامو و ابهای [۱۱] در بررسی رشد شهری و کیفیت زندگی: تجزیه و تحلیل بین منطقه‌ای و درون منطقه‌ای مسکن در آن سی تی دهلی، ۲۰۰۱-۲۰۱۱-۲۰۲۰، گسترش شهرنشینی به صورت افقی در دهلی باعث شده است تا کیفیت مسکن و کیفیت زندگی شهری از سال ۲۰۰۱-۲۰۱۱ تا حد زیادی پایین بیاید، اما از سال ۲۰۱۱-۲۰۲۰ با برنامه‌ریزی‌های انجام شده در امر گسترش شهری و مسکن تا حدودی کیفیت زندگی شهری بهبود یافته است. ایگلسیاس-آنتلو و همکاران [۱۲] ارزیابی تأثیر منابع استراتژیک بر کیفیت زندگی در شهرهای اسپانیا، نتایج نشان‌دهنده تأثیر مثبت منابع بر کیفیت زندگی است که توسط تعدادی از تعاملات مثبت مستقیم و غیرمستقیم بین آن‌ها پشتیبانی می‌شود؛ به این معناست که شهرداری‌هایی که منابع استراتژیک بهتری در دولت‌های محلی دارند، سطح بالاتری از کیفیت زندگی را ارائه می‌دهند. لی [۱۳] در بررسی رابطه بین رضایت از محیط کالبدی، رضایت از همسایگی و کیفیت زندگی در کیونجی، کره جنوبی، نتایج نشان داد رضایت بالاتر از عوامل فیزیکی و همسایگی به طور مثبت بر کیفیت زندگی تأثیر می‌گذارد و رضایت از امکانات بارزترین تأثیر را دارد. رضایت همسایگی اثر تعدیل‌کننده‌ای بین رضایت ایمی و کیفیت زندگی دارد. بسیاری از کشورهای در حال توسعه به دنبال رشد کمی با تمرکز بر جنبه‌های اقتصادی هستند که پایداری کلی شهری را تضعیف کرده است. با این حال، مدیریت شهری اخیر نیز بر رشد کیفی، مانند کیفیت زندگی ساکنان، به عنوان امر مهمی برای پایداری شهری تأکید کرده است. بنابراین، نتایج این مطالعه پیامدهای سیاستی مهمی برای رشد کیفی شهری دارد. پتربوکوی کووا و همکاران [۱۴] در مطالعه «آیا وسعت شهر برای کیفیت زندگی شهری مهم است؟» دو کشور کوچک و بزرگ را از نظر کیفیت زندگی بررسی کردند که شهر کوچک رتبه بهتری نسبت به شهر بزرگ از نظر کیفیت‌های زندگی شهری به دست آورد.

مبانی نظری

کیفیت زندگی به عنوان یک مفهوم در برابر کیفیت زندگی شهری
کیفیت یکی از آن عبارتهایی است که تقریباً توسط همه استفاده می‌شود. مفهوم کیفیت زندگی به عنوان مفهومی جامع در نظر گرفته می‌شود که جنبه‌های مختلفی را در بر می‌گیرد، معمولاً مبتنی بر دو مؤلفه اصلی عینی و ذهنی است [۱ و ۱۵]. مطالعات در مورد کیفیت زندگی معمولاً شامل جنبه‌های زیست‌محیطی مربوط به شهرنشینی و شهرها می‌شود، همچنین جنبه‌های انسانی و اجتماعی که منعکس‌کننده رضایت افراد از زندگی و جوامعشان است [۱۶]. در حالی که کیفیت زندگی به عنوان درجه رفاهی است که توسط فرد یا گروهی از افراد در داخل شهری که در آن زندگی می‌کنند احساس می‌شود. تفاوت بین استاندارد زندگی و کیفیت زندگی در این است که کیفیت زندگی یک مفهوم ناملموس است. در نتیجه، نمی‌توان آن را به طور مستقیم

به منظور بهبود و ارتقای کیفیت زندگی مردم شهرها؛ شناسایی عوامل مؤثر بر زندگی مردم در یک منطقه شهری خاص مهم است. این امر به تشویق و تأثیر مستقیم سریع بر بهبود کیفیت زندگی روزمره ساکنان کمک می‌کند. رتبه‌بندی و جایزه برای شهرهای خوب به‌سادگی راهی برای تقویت کیفیت زندگی شهری بهتر است [۱]. شاخص‌ها و سیستم‌های رتبه‌بندی در ارزیابی سطح کیفیت زندگی در مناطق شهری بسیار مهم هستند. آن‌ها شاخص‌های مهمی را مشخص می‌کنند که بر زندگی افراد تأثیر می‌گذارد. با این حال، تا کنون هیچ توافق «چه محلی و چه جهانی» در مورد اینکه کدام شاخص باید استفاده شود و چرا نشده است، وجود ندارد [۲]. کیفیت زندگی شهری به عنوان طرح ایده‌آل‌ها و همچنین برنامه‌های اصلی در قبال حل مشکلات شهری و بهبود سطوح زندگی شهروندان را دنبال می‌کند [۳]. همه این ویژگی‌ها در کنار یکدیگر منجر به ایجاد مفهومی ضروری در بررسی شرایط شهری شده است که به نام کیفیت زندگی شهری شناخته می‌شود. در این شرایط تعیین استراتژی از مهم‌ترین کارکردهای مدیریت شهری بوده و نیاز به تبیین دقیق‌ترین برنامه‌ها را ایجاد می‌کند [۴]. بدیهی است شیوه‌های اجتماعی تعیین کیفیت زندگی شهری دارای اهمیت است و می‌توان به مدارای اجتماعی نسبت داد، چراکه مدارای اجتماعی سبب می‌شود سطوح تعیین شده برای زندگی در شهر تغییر کند و شهروندان با سطوح بالای مدارای اجتماعی به صورت قابل قبولی از سطوح بالاتری از کیفیت زندگی شهری برخوردار شوند [۵]. مداخلات باید در اولویت قرار گیرند، سطح پایین کیفیت زندگی یک موضوع پیچیده است. به منظور پرداختن به این موضوع در مورد تبریز، نیاز به شاخص‌های سازگار اجتماعی-شهری وجود دارد که بتوان آن‌ها را مدیریت کرد و به عنوان اولویت برای ارتقای کیفیت شهرنشینی و سپس، کیفیت زندگی برای شهروندان قرار داد. از این رو، این تحقیق در تلاش برای استخراج تأثیرگذارترین و مؤثرترین شاخص‌ها از شاخص‌های موجود بر اساس تلاش‌های مطالعات پیشین است.

هدف این مقاله، ایجاد پیشنهادی برای معیارهای اجتماعی شهری به منظور ارتقای کیفیت زندگی شهری، بر اساس بررسی شاخص‌های مختلف شناخته‌شده مورد استفاده در سطح بین‌المللی، با تمرکز ویژه بر چگونگی افزایش کیفیت زندگی از طریق کار روی عوامل و شاخص‌های شهری و اجتماعی است. فرض بر این است که کار روی این عوامل و شاخص‌ها در سطح خرد شهری ممکن است رضایت مردم را نسبت به شهرشان تداعی کند. علاوه بر این، رتبه شهرهای ایران را در شاخص‌های بین‌المللی افزایش دهد. از نظر شاخص‌های اجتماعی کیفیت زندگی، از بین ۱۶۳ کشور ایران در رتبه ۹۳ بعد از ترکیه قرار دارد، اما متأسفانه رتبه پایینی دارد که نشان‌دهنده کیفیت زندگی متوسط ساکنان آن است [۶].

پیشینه تحقیق

کیفیت زندگی از مفاهیم جدیدی است که در ادبیات علمی استفاده می‌شود. در سال‌های اخیر مطالعات بسیاری در این حیطه انجام شده است [۱]. قربانی و همکاران [۷] در بررسی رضایتمندی از کیفیت زندگی شهری در سکونتگاه‌های غیررسمی محله یوسف‌آباد تبریز، نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد در سطح ویژگی‌های محیطی، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیرساختی به ترتیب زیر شاخص‌های امنیت محیطی (۰/۸۰۱)، وضعیت درآمدی (۰/۴۷۳)، دارای بیشترین میزان تأثیر بر رضایتمندی ساکنان محله یوسف‌آباد تبریز از کیفیت زندگی شهری هستند. همچنین، یافته‌های پژوهش بیانگر نامساعد بودن ابعاد کیفیت زندگی شهری در سکونتگاه غیررسمی یوسف‌آباد است. تبیین‌ان و همکاران [۸] در مطالعه تأثیر سرمایه اجتماعی بر کیفیت زندگی شهری، بیان می‌کنند مضمون مرکزی نظریه سرمایه اجتماعی اهمیت تعاملات انسانی است. بررسی این موضوع در کیفیت زندگی شهرها، به عنوان مترادف‌ترین شکل جوامع انسانی که زمینه تعامل و همکاری بیشتری را بین

پایداری محیطی داشته باشد [۲۶].
اندازه‌گیری کیفیت زندگی

از اواخر دهه ۷۰، حجم گسترده‌ای از نظریه‌ها تلاش کرده است تا از لحاظ نظری رتبه‌بندی کیفیت زندگی ثابتی را برای مناطق شهری ایجاد کنند [۲۷]. کیفیت زندگی معمولاً به مجموعه‌ای از عوامل بستگی دارد. هر عامل با یک شاخص یا بیشتر اندازه‌گیری می‌شود. برخی از این شاخص‌ها تحت عنوان عینی و برخی دیگر ذهنی طبقه‌بندی می‌شوند [۲۸]. با این حال، اندازه‌گیری کیفیت زندگی به دلیل ماهیت و مفهوم آن، پیچیده است. براساس نظریات ارائه‌شده تعدادی از رویکردهای مختلف برای اندازه‌گیری شاخص‌های کیفیت زندگی ارائه شده است [۲۹] که به چهار رویکرد اصلی تقسیم شدند که عبارتند از:

۱. رویکرد بهزیستی فردی: که رضایت از زندگی افراد را می‌سنجد.
 ۲. رویکرد مقایسه‌ی زیست‌پذیری: روی مقایسه‌ی مناطق مختلف شهری با توجه به تعدادی از شاخص‌های عینی که کیفیت زندگی را منعکس می‌کنند، تمرکز دارد.
 ۳. رویکرد بازار/ مسکن: که در آن تفاوت قیمت مسکن و یا دستمزد برای جبران تفاوت‌های کیفیت زندگی بین مناطق شهری مطرح می‌شود.
 ۴. رویکرد روندهای جامعه: که بر نقش کیفیت زندگی در سیستمی از فرایندهای توسعه مداوم تأکید می‌کند.
- هر یک از رویکردها بر نیازهای اجتماعی یا شهری برای رفاه افراد متمرکز است. آن‌ها معمولاً به برخی معیارهای زمینه‌ای خاص بستگی دارند. بنابراین، اصولی که کیفیت زندگی را ارزیابی می‌کنند، باید در چارچوب علاقه به مفهوم کیفیت زندگی به عنوان یک ساختار اجتماعی و موضوعی وحدت‌بخش در نظر گرفته شوند [۳۰].
- شاخص‌های کیفیت زندگی معمولاً با مجموعه‌های متفاوتی از شاخص‌ها توسعه می‌یابند که بازتاب‌دهنده برخی عوامل مشترک هستند [۳۱]: آن‌ها هم در وزن و هم از نظر کاربرد متفاوت هستند. موضوع مهم دیگر در رابطه با معیارهای کیفیت زندگی، اعتبار آن‌هاست. معیارهای کیفیت زندگی، با در نظر گرفتن یک گروه از جمعیت به عنوان هدف خاص، در یک زمینه اجتماعی خاص طراحی شده‌اند و ممکن است این مجموعه تجربه کیفیت زندگی را برای سایر جمعیت‌ها در زمینه‌ها و موقعیت‌های مختلف نشان ندهد. از این رو، اعتبار ارزیابی عمومی کیفیت زندگی باید در بین جمعیت‌های مختلف در زمینه‌های مختلف نشان داده شود [۳۰ و ۳۲].

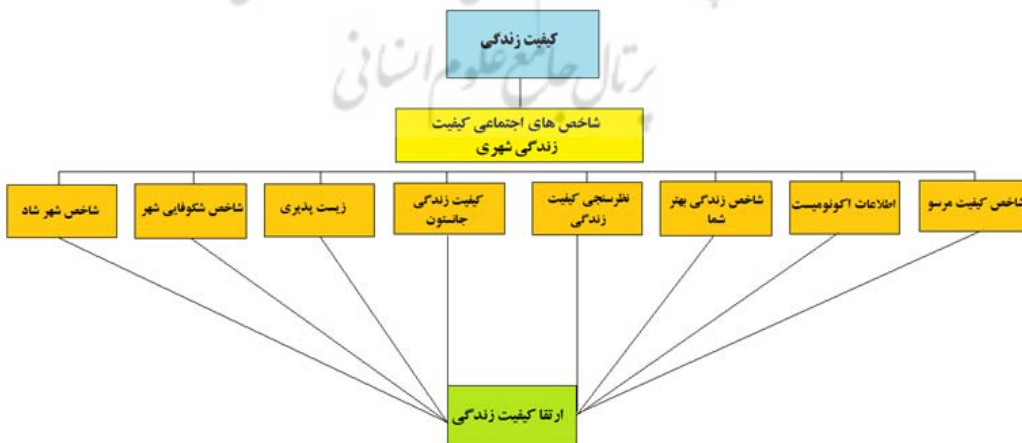
اندازه‌گیری کرد و از دو جزء فیزیکی و روانی تشکیل شده است. جنبه فیزیکی شامل مواردی مانند سلامتی، ایمنی و حفاظت است، در حالی که جنبه روانی شامل استرس، نگرانی، لذت و سایر حالت‌های هیجانی مثبت یا منفی است [۱۷].

کیفیت زندگی همیشه به محل زندگی مردم مربوط می‌شود. این چیزی است که باعث می‌شود آن را با دقت بیشتری به عنوان کیفیت زندگی شهری تعریف کنیم، که به آن دامنه محیط ساخته‌شده هم اضافه می‌شود [۱۸]. یکی از معیارهای اصلی کیفیت زندگی شهری به عنوان یک مفهوم، زمینه‌ای بودن آن است و نمی‌توان آن را به طور کلی تعمیم داد. اگرچه مفاهیم مشترکی در مورد آن وجود دارد. کیفیت زندگی نسبتاً از کشوری به کشور دیگر متفاوت است، زیرا معمولاً زمینه و فرهنگی را در نظر می‌گیرد که مردم در آن زندگی می‌کنند [۱۹]. بنابراین درک افراد از محیط زندگی خود در زمینه‌های فرهنگی مختلف ممکن است متفاوت باشد.

کیفیت زندگی به عنوان رضایتی است که فرد از شرایط انسانی و فیزیکی محیط اطراف دریافت می‌کند، دارای شرایطی است که وابسته به یکسری مقیاس هستند و می‌توانند بر رفتار افراد تأثیر بگذارند [۲۰]. کیفیت زندگی همچنین می‌تواند به زیست‌پذیری یک مکان گفته شود. در این زمینه به این مناسبت که جامعه شهری، به تجربیات مشترک ساکنان از محیط شهری و توانایی شهر در رفع نیازهای ساکنانش تلاش کند. در اینجا است که اهمیت شهری «کیفیت زندگی» نمایان می‌شود [۲۱].

کیفیت زندگی شهری عمدتاً کیفیت زندگی را به مکان مرتبط می‌کند. منظور از مکان، مکان جغرافیایی یا محیط‌های فردی (خانواده‌ها)، محله‌ها و جوامع است [۲۲]. برخی از محققان معتقدند که تعریف کیفیت زندگی با دقت بیشتری کیفیت زندگی شهری را منعکس می‌کند [۲۳]. کیفیت زندگی شهری علاوه بر رضایت و شادمانی از زندگی بر نحوه رفتار افراد تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این، پیامدهای گسترده‌تری برای تحقیقات و سیاست شهری دارد. به عنوان مثال، کیفیت زندگی به طور کلی و کیفیت زندگی شهری به طور خاص می‌تواند: [۲۴]

- بر زندگی ساکنان شهرها تأثیر بگذارد و انگیزه‌ای در تصمیم‌گیری‌های سکونت‌گزینی آن‌ها ایجاد کند.
- مجموعه‌ای از شاخص‌ها را ارائه دهد که به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان اجازه دهد تا اثربخشی تلاش‌های خود را ارزیابی کنند [۲۵].
- پیامدهای گسترده‌ای برای الگوهای مهاجرت منطقه‌ای، رشد اقتصادی و

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

توصیفی برای شناسایی عوامل و شاخص‌های اولیه ارائه‌دهنده کیفیت زندگی شهری استفاده می‌کند. علاوه بر رویکرد تحلیلی که در آن به تحلیل

■ مواد و روش‌ها

این پژوهش دارای رویکرد توصیفی - تحلیلی است که از یک رویکرد کیفی

زندگی را بر اساس ۳۹ معیار طبقه‌بندی شده در ۱۰ دسته کلیدی که در جدول ۱ نشان داده شده است، اندازه‌گیری می‌کند [۳۷]. این شاخص‌ها تعامل جنبه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی را برای این رتبه‌بندی ارزیابی می‌کند [۳۸]. شاخص مرسر اگرچه دارای یک مزیت اساسی برای رتبه‌بندی و بررسی دارد و آن اینکه به شاخص‌های عینی بستگی دارد، اما برخی شاخص‌ها مانند نوشیدنی‌های الکلی را نمی‌توان در تریز بررسی کرد.

• شاخص کیفیت زندگی واحد اطلاعات اکونومیست (EIU): بر اساس واحد اطلاعات اکونومیست، کیفیت زندگی نشان‌دهنده میزان رفاهی است که توسط فرد یا گروهی از مردم احساس می‌شود که در آن شهر زندگی می‌کنند. این ممکن است به عنوان یک مفهوم ناملموس در نظر گرفته شود. بنابراین، به‌راحتی قابل اندازه‌گیری نیست [۳۹]. این شاخص از ۹ عامل تعیین‌کننده تشکیل شده است که منعکس‌کننده عوامل رضایت از زندگی است. در جدول ۱ آورده شده است که در سال ۲۰۰۵ برای ۱۱۱ کشور محاسبه شده بوده و برخی از شاخص‌های آن در سال ۲۰۱۷ اصلاح شده است.

• شاخص زندگی بهتر شما، توسط سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD): در سال ۱۹۸۸ معرفی شد. اساساً بر پایه معیارهای عینی است و یک ارزش مقایسه‌ای بر اساس تجزیه و تحلیل زمانی ارائه می‌دهد. این شاخص رویکردی را نشان می‌دهد که در آن ارزش یک شاخص خلاصه شده است و بینشی را در هر دو جهت مثبت یا منفی ارائه می‌کند. در مجموع ۲۱ متغیر را ارائه داده که نشان‌دهنده نه «حوزه نگرانی اجتماعی» است، [۴۰] همان‌طور که در جدول ۱ ارائه شده است.

• نظرسنجی کیفیت زندگی: این نظرسنجی عمدتاً بر اساس رفاه ذهنی بیان شده توسط شهروندان مصاحبه‌شونده است. رفاه شهروندان را با هشت شاخص کیفیت زندگی شهری بررسی می‌کند. در این نظرسنجی از مصاحبه‌شوندگان در مورد دیدگاه آن‌ها در زمینه جنبه‌های مختلف زندگی شهری سؤال می‌شود که شامل هشت بخش است و طبق جدول ۱ با اختصاص به جنبه خاصی از کیفیت زندگی شهری است [۴۱]. مزایای اصلی این نظرسنجی دو چیز است: نخست اینکه در ۱۰ کشور اعمال شده است؛ دیگری اینکه شاخص‌های آن شهرهای کشورهای در حال توسعه را هم هدف خود قرار می‌دهد.

• شاخص کیفیت زندگی جانستون: شامل سلامتی، آموزش، برابری، امنیت عمومی، درآمد، استخدام، فقر، مسکن و ثبات خانواده است [۴۲].

• شاخص زیست‌پذیری: در شاخص زیست‌پذیری، امتیازها در سطح محله بررسی می‌شوند. محله ارزیابی شده باید ۱۰۰ امتیاز را دریافت کند. این شاخص شامل هفت دسته زیست‌پذیری است [۴۳]. این دسته‌بندی‌ها بیشتر شهری هستند مانند: مسکن، محله، حمل‌ونقل، محیط زیست، سلامت، تعامل و فرصت. مقادیر معیارها و نقاط خط مشی در هر دسته برای ایجاد امتیاز دسته ترکیب می‌شوند [۴۴]. سپس امتیازهای این دسته‌ها برای ایجاد نمره کل زیست‌پذیری مکان میانگین گرفته می‌شود [۴۵]. مزیت اصلی شاخص زیست‌پذیری در این تحقیق این است که هم در مقیاس کاربرد و در هم عوامل ارزیابی برای دامنه این تحقیق مناسب هستند.

• شاخص شکوفایی شهر (CPI): توسط اسکان بشر ملل متحد ایجاد شد [۴۶]. این شاخص کیفیت زندگی را به عنوان بخشی از پنج شاخه ارائه‌دهنده چرخه شکوفایی شهری علاوه بر بهره‌وری، توسعه زیرساخت، برابری و تعامل اجتماعی و پایداری محیطی در نظر می‌گیرد [۴۷]. این یک شاخص ترکیبی است که برای اندازه‌گیری دستاوردهای کلی یک شهر با توجه به شش بعد شکوفایی استفاده می‌شود [۴۸]. شاخص شکوفایی شهر نحوه ایجاد و توزیع مزایا و رفاه اجتماعی-اقتصادی را اندازه‌گیری می‌کند [۴۹ و ۵۰]. شاخص شکوفایی اطلاعات را در سطح شهر و با توجه به در دسترس بودن داده‌ها، در سطح محله تولید می‌کند. آن‌ها از این پنج بعد برای تعریف شهر مرفه استفاده می‌کنند [۵۱].

• شاخص شهر شاد (HCI): توسط شهر شاد با همکاری بنیاد اقتصاد جدید

شاخص‌های شهری و اجتماعی در رابطه با شاخص‌های معاصر می‌پردازد که پیش‌تر در بسیاری از مطالعات موردی بین‌المللی لحاظ شده‌اند، با بررسی ادبیات برای تجزیه و تحلیل مختصر محتوا هشت شاخص ارزیابی بین‌المللی در نظر گرفته شد. این بررسی بر ادبیات آکادمیک موجود و شیوه‌های مناسب ارزیابی کیفیت زندگی در سراسر جهان متمرکز است. چارچوب‌ها و شاخص‌های انتخاب‌شده به این دلیل انتخاب شدند که می‌توانند برای اجرا در سطوح مختلف شهر مورد استفاده قرار گیرند. در حالی که ممکن است این فهرست جامع نباشد، اما سعی می‌کند به طور سیستماتیک جدیدترین تحقیقات و عملکردهای بین‌المللی در مورد این موضوع را ثبت و بررسی کند.

سه عوامل هر یک از آن‌ها در جدول ۱ بررسی شده و به دنبال آن تحلیل کیفی تفصیلی برای شهر آن‌ها ارائه شده و شاخص‌های اجتماعی در جدول‌های ۲ و ۳ نشان داده شده است. سپس، تحلیل مقایسه‌ای در رابطه با عوامل اصلی این شاخص‌ها انجام شده است. این تحلیل با هدف شناسایی اهمیت عوامل اجتماعی - شهری و همچنین، مجموعه‌ای از معیارهای ارزیابی اجتماعی - شهری است که می‌تواند به شهرنشینان در رابطه با کشف حوزه‌های اساسی احتمالی مداخله را که ممکن است کیفیت زندگی شهری مردم را افزایش دهد کمک کند؛ که از طریق معیارها در جدول ۴ استنباط شده است.

علاوه بر این، نظرسنجی کارشناسان با استفاده از یک پرسشنامه برای تأیید معیارهای پیشنهادی و رتبه‌بندی اهمیت آن با استفاده از وزن‌های نسبی با توجه به شهر تریز استفاده شد. از کارشناسان خواسته شد تا اهمیت و ارتباط شاخص‌هایی را که هر یک از معیارهای اولیه هشت عامل اجتماعی شهری را ارائه می‌کنند، رتبه‌بندی کنند. نتایج پرسشنامه نیز در جدول ۴ ارائه شده است.

کیفیت زندگی، شاخص‌های کیفیت زندگی شهری به عنوان ابزار پایه‌ای برای ارزیابی

در سرتاسر جهان، بسیاری از سازمان‌ها به مطالعه کیفیت زندگی و رضایت شهروندان علاقه‌مند هستند. شاخص‌های مختلفی برای امتیازدهی و رتبه‌بندی شهرها و کشورها بر اساس کیفیت زندگی آن‌ها پیشنهاد و استفاده شده است. این سازمان‌ها از نظر علایق و روش‌شناسی متفاوت هستند. [۳۳]

معیارهای انتخاب شاخص‌های پایه

در سطح بین‌المللی، شاخص‌های بسیاری برای بررسی کیفیت زندگی وجود دارد، نویسندگان معیارهایی را برای انتخاب شاخص‌های پایه تعیین می‌کنند. این معیارها عبارتند از: ۱- شاخص باید هدف عملی روشنی داشته باشد؛ ۲- شاخص باید یک شاخص مجاز شناخته شده باشد؛ ۳- شاخص باید شامل عوامل شهری باشد، حتی اگر به طور واضح به عنوان عوامل اصلی ذکر نشده باشد [۳۴].

شاخص‌های پایه کیفیت زندگی

از محبوب‌ترین و پرکاربردترین شاخص‌های کیفیت زندگی توسط مشاوران، مرسر است. شاخص‌های دیگر «شاخص کیفیت زندگی» توسط واحد اطلاعات اکونومیست (EIU) و «شاخص زندگی بهتر شما» توسط سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) است. این شاخص‌های مختلف بر تعدادی از جنبه‌های مشترک تمرکز می‌کنند، زیرا آن‌ها را دسته‌های اصلی کیفیت زندگی می‌دانند. این جنبه‌ها عبارتند از: مسکن، درآمد، شغل، جامعه، آموزش، محیط زیست، حاکمیت، سلامت، رضایت از زندگی، ایمنی و تعادل کار و زندگی. هر یک از این شاخص‌ها به عوامل مختلفی از جمله معیارهای شهری و اجتماعی می‌پردازد [۳۵].

• کیفیت زندگی مرسر: شاخص‌های کیفیت زندگی مرسر، برای اهداف، نظرسنجی، تحلیل و رتبه‌بندی شهری، عینی و بی‌طرفانه است [۳۶]. کیفیت

طیف‌های مختلف ساکنان شهر برای افزایش تعاملات اجتماعی و برابری سروکار دارد [۵۵].

همه شاخص‌های یادشده با هدف ارتقای کیفیت زندگی مردم در شهرهای خود هستند که برخی از عوامل آن‌ها مشترک و برخی دیگر با توجه به رویکرد هر کدام متفاوت است.

■ یافته‌ها

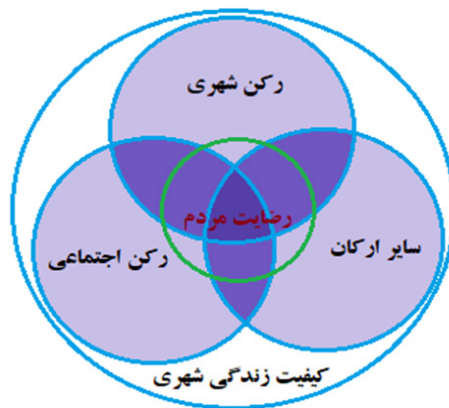
(NEF) در سال ۲۰۱۷ توسعه یافته و در سال ۲۰۱۹ به‌روز شده است. این شاخص بر شرایطی متمرکز است که «بهبودی پایدار» را ایجاد می‌کند [۵۲] تا نشان دهد شهرها تا چه حد می‌توانند شرایطی را فراهم کنند که رفاه شهروندان را ایجاد کند [۵۳]. در شاخص شهر شاد به شهرها در سه بعد کلی امتیاز و رتبه‌بندی داده می‌شود که عبارت‌اند از: شرایط شهر، برابری و پایداری. هر یک از این معیارها به زیرمعیارهای مربوط به حوزه‌های خط مشی کلیدی در هر معیار تقسیم می‌شوند. این شاخص از ۲۶ شاخص تشکیل شده است [۵۴]. مزیت اصلی در شاخص شهر شاد این است که با نیازهای

جدول ۱. مقایسه عوامل شاخص‌های کیفیت زندگی مرس، شاخص شهر شاد و شاخص رفاه شهر و...

ستون / کلید عاملی	مرسر	EIU	OECD	بررسی کیفیت زندگی	کیفیت زندگی جانستون	شاخص زیست‌پذیری شهر	(CPI (QOL	HCI
شهری (خدمات اولیه)		رفاه مادی	مسکن					
عوامل شهری	آموزشی	محیط اقتصادی	مراقبت‌های بهداشتی	درآمد	اقتصاد	سلامتی	مسکن	کارکنید بهره‌وری
	مسکن	محیط فرهنگی اجتماعی	ثبات سیاسی، آزادی	شغل‌ها	فرهنگ	امنیت عمومی	محله	سلامتی توسعه زیرساخت‌ها
	بهداشت و پزشکی	ملاحظات پزشکی و بهداشتی	امنیت	انجمن	تحصیلات	تحصیلات	دسترسی به زندگی، کار و بازی/نزدیک به مقاصد	تعمیرات اجتماعی
	زیر ساخت	مدارس و آموزش و پرورش	زندگی خانوادگی	تحصیلات	رفاه	استخدام	پایداری زیست‌محیطی	محل
	فضای تفریحی، عمومی	محیط طبیعی	زندگی اجتماعی	محیط	ایمنی	درآمد	کیفیت زندگی	مسکن
	اجتماعی، فرهنگی	خدمات عمومی و حمل‌ونقل	آب و هوا و جغرافیا	حکومت	محیط	فقر	فضای عمومی	ایمنی
ایمنی و امنیت	تفریح	زیر ساخت	سلامتی	مدیریت شهری	مسکن	گزینه‌های امن و راحت حمل‌ونقل	انسجام جامعه	حمل‌ونقل
حکومت	کالاهای مصرفی	تحصیلات	رضایت از زندگی	زندگی اجتماعی	ثبات خانواده	محیط	ایمنی و امنیت مواد	فضای سبز
سیاسی	مسکن		ایمنی		برابری	پیشگیری، دسترسی و کیفیت سلامت		انجمن
اقتصادی	سیاسی و		تعادل زندگی کاری			مشارکت مدنی و اجتماعی		مشارکت/انزوا
محیطی	محیط اجتماعی					فرصت		فرهنگ
عواملی که به عنوان سازه در نظر گرفته می‌شوند						گنجاندن و امکانات		تجارت محلی

که عبارت‌اند از: رکن اجتماعی - شهری، رکن دولتی، رکن سیاسی، ارکان اقتصادی و زیست‌محیطی. ارکان اجتماعی و شهری دو سوم عوامل و شاخص‌های خود را ارائه می‌دهند. محققان مجموعه‌ای از شاخص‌های عینی و ذهنی را شناسایی کرده‌اند که می‌تواند برای ارزیابی کیفیت زندگی شهری در یک شهر یا محله‌های درون یک شهر تحت آن عوامل مورد استفاده قرار گیرند [۹].

هنگامی که کیفیت زندگی یا کیفیت زندگی شهری ارزیابی می‌شود، در نظر گرفتن عوامل و شاخص‌های مختلف، ابزارهای ارزیابی فعلی مهم است. از آنجا که ممکن است اهداف کیفیت زندگی مشترک باشند، اما روش‌های دستیابی به آن یکسان نیستند. همان‌طور که در شکل ۲ نشان داده شده است، کیفیت زندگی شهری همچنین می‌تواند به عنوان یک مفهوم جامع ارائه شود که عمدتاً شامل پنج رکن است

شکل ۲. ارکان اصلی کیفیت زندگی شهری که از عوامل شاخص‌های مختلف به دست آمده است

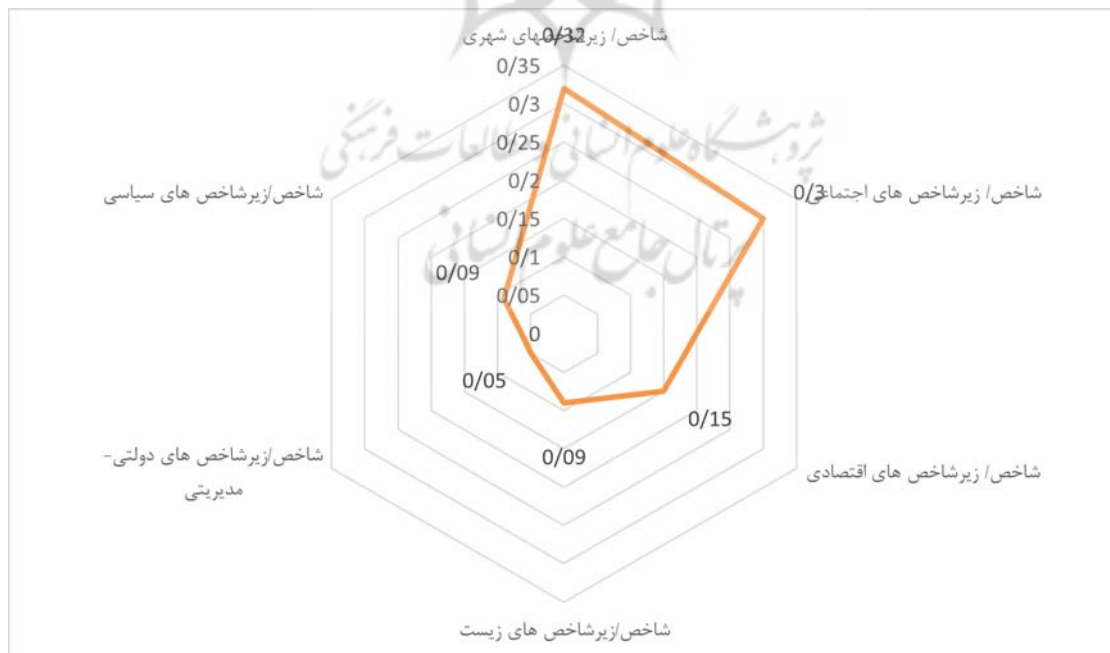
امکانات و فرصت‌های اجتماعی و فرهنگی؛ فضاهای عمومی - تفریحی؛ زیرساخت‌ها؛ همچنین، ایمنی و امنیت. به هر عامل یک کلید رنگی داده شده تا مقایسه بصری آن آسان‌تر شود.

از طریق تحلیل عوامل مختلف هر شاخص؛ مشخص شد که شاخص‌های اجتماعی شهری حدود ۶۲ درصد از شاخص‌های ذکر شده مختلف را ارائه می‌دهند که در شکل ۳ نشان داده شده و به تفصیل در جدول ۱ ذکر شده است. هنگام تمرکز بر کیفیت‌های اجتماعی شهری و شاخص‌های نشان‌دهنده شده در جدول‌های ۲ و ۳، تأثیر مستقیمی بر کیفیت زندگی شهری و همچنین، تأثیر مستقیمی بر موقعیت فعلی محلات شهری تبریز در رتبه‌های فعلی خواهد داشت. بنابراین، این به اهمیت کار روی کیفیت‌های اجتماعی شهری برای افزایش کیفیت زندگی در شهر تبریز و ارتباط آن با اهمیت تحقیقات اشاره دارد.

بنابراین، در این بخش سعی شده است تا یک تحلیل از وضعیت فعلی را به عنوان یک خط پایه برای معیارهای اجتماعی شهری به منظور افزایش کیفیت زندگی تعیین کند. تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای جدول ۱ بر اساس مجموعه عواملی است که معمولاً تأیید شده‌اند. این عوامل کیفیت زندگی شناسایی شده توسط ابزارهای مختلف ارزیابی کیفیت زندگی و کیفیت زندگی شهری را که پیش‌تر ذکر شده‌اند را مقایسه می‌کند.

تحلیل عاملی کیفیت زندگی و کیفیت زندگی شهری در شاخص‌های مختلف

شاخص‌های مختلف بر تعدادی از جنبه‌های مشترک تمرکز دارند، که به عنوان هسته اصلی عوامل کیفیت زندگی در نظر گرفته می‌شوند. عوامل اصلی یادشده در جدول ۱ عبارت‌اند از: عوامل سیاسی، اقتصادی، محیطی در کنار عوامل شهری از جمله: مسکن، امکان‌ات آموزشی، بهداشتی و پزشکی؛

شکل ۳. مقایسه درصد زیرشاخص‌ها در هر یک از شاخص‌های اصلی تحقیق

هر عامل و اهمیت نسبی آن به نتایج متفاوتی می‌رسند، چون بیشتر شاخص‌ها را برای کشور خود بررسی کرده‌اند. بنابراین، این امر منجر به بروز برخی مسائل اصلی می‌شود، اولین مسئله این است که هنگام تلاش برای افزایش کیفیت زندگی در دیدگاه اجتماعی - شهری توسعه شاخص‌های سازگار به شدت مورد نیاز است. مهم این است که آن‌ها را در یک رویکرد زمینه‌ای توسعه دهیم که عوامل مختلفی را ارائه می‌دهد. موضوع دیگر این است که برای ایجاد شرایط مربوط به رفاه ساکنان؛ منصفانه نیست که روی شاخص‌های مشابهی که متناسب با مکان‌های دیگر جهان طراحی شده‌اند، تمرکز کنیم چرا که این شاخص‌ها به صورت کل نگر ارائه شده و به شاخص‌های مقیاس کلان بستگی دارد؛ همان‌طور که کیفیت زندگی شهری همیشه با کیفیت‌های درک شده، منابع موجود، فرهنگ جامعه و نیازهای آن‌ها مرتبط است. این مسائل نه تنها از یک کشور به کشور دیگر متفاوت است، بلکه این می‌تواند از یک شهری دیگر در داخل یک کشور هم متفاوت است، بلکه این می‌تواند از یک محله به محله دیگر در همان شهر هم متفاوت باشد.

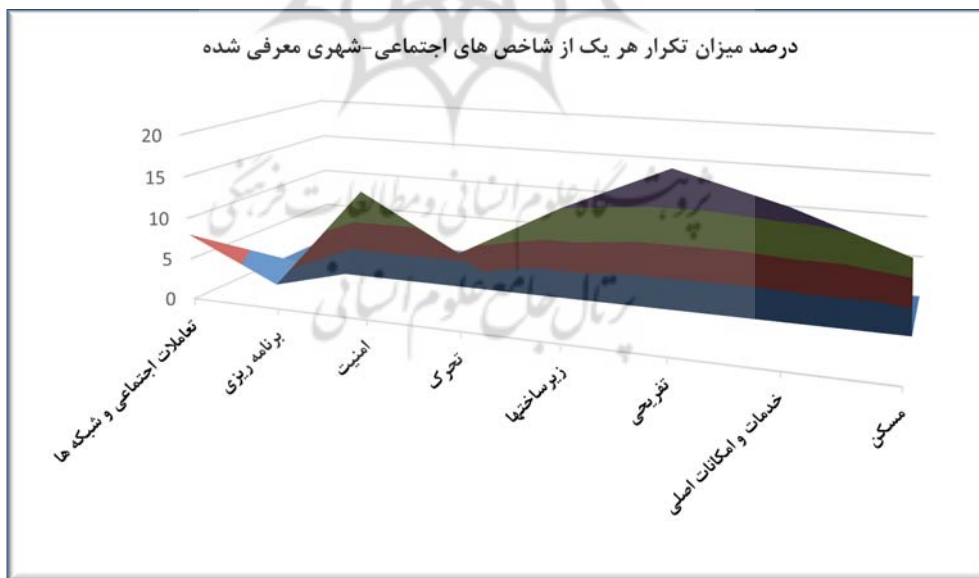
بنابراین هنگام پیشنهاد یک چک‌لیست، مهم است که هر دو شاخص مقیاس خرد و کلان را لحاظ شود. جدول‌های ۲ و ۳ روی شاخص‌های اجتماعی و شهری توسعه یافته توسط هر ماتریس یاد شده تمرکز دارند. آن‌ها یک تحلیل مقایسه‌ای کیفی ارائه می‌دهند که در آن عدد قرار داده شده در مقابل شاخص، میزان تکرار در هر شاخص را به اضافه مجموع شاخص‌هایی که هر عامل را ارائه می‌دهند، نشان می‌دهد. پس از این تحلیل کیفی، فرایند دسته‌بندی بر اساس هشت عامل اجتماعی - شهری در تحلیل مقایسه‌ای بین عوامل و شاخص‌های منتخب پیشنهاد شد. این هشت عامل نشان داده شده در شکل ۴ و جدول ۴ عبارتند از: مسکن، خدمات و امکانات اصلی شامل دو عامل فرعی که تأمین و کیفیت، ایمنی، تحرک و تعاملات اجتماعی از کیفیت‌های اصلی محیط شهری در مقیاس‌های مختلف و همچنین برنامه‌ریزی، زیرساخت و فرصت‌های تفریحی در شهر فراهم شده است.

ترکیب عوامل از طریق تحلیل تطبیقی

- عوامل شهری در خدمات اساسی تحت عنوان (آموزش، بهداشت، مسکن، امکانات تفریحی و فضای عمومی، زیرساخت)، علاوه بر فرصت‌های اجتماعی و فرهنگی ارائه می‌شود.
- ضریب تخصیلات در تمامی شاخص‌ها به جز شاخص زیست‌پذیری شهر ذکر شده است. عوامل اجتماعی، شهری در تمامی شاخص‌ها ارائه شده است.
- مسکن در پنج شاخص ذکر شد که عبارتند از: شاخص مرسر، شاخص زندگی بهتر شما، شاخص کیفیت زندگی جانستون، شاخص زندگی شهری و شاخص شهر شاد. تفریح به عنوان یکی از تسهیلات شهری پیوسته ظاهر نمی‌شود، اما عامل مهمی در تعامل اجتماعی و زندگی عمومی است.
- کیفیت زندگی به عنوان یکی از پنج عامل در شاخص شکوفایی شهر ذکر شده است.
- برخی از عوامل را می‌توان به عنوان سازه‌هایی در کیفیت زندگی در نظر گرفت مانند (همسایگی در شاخص زیست‌پذیری شهر و جامعه در شاخص شهر شاد).
- عامل سیاسی معمولاً با عدالت و/یا مشارکت مدنی ارائه می‌شود و گاهی در محیط اجتماعی نیز لحاظ می‌شود.
- عوامل اقتصادی معمولاً با نیازهای اجتماعی - شهری همبستگی ندارند، زیرا استاندارد زندگی را نشان می‌دهند نه کیفیت زندگی.
- محیط طبیعی در تمامی شاخص‌های مورد مطالعه به جز شاخص شهر شاد ذکر شده است.

تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای دقیق از شاخص‌های اجتماعی شهری

با نگاهی به فهرست‌های یاد شده قبلی و سایر فهرست‌های مشابه ارائه شده، به نظر می‌رسد که حتی در حالی که شاخص‌های مختلف از معیارهای مشابه به عنوان دسته‌های اصلی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، با توجه به شاخص‌های

شکل ۴. ارائه درصد عوامل مختلف اجتماعی شهری با استفاده از تعداد شاخص‌های نشان‌دهنده هر عامل

میزان تکرار	شاخص شهر شاد	شاخص شکوفایی شهر	شاخص زیستپذیری	شاخص برابری زندگی	نظرسنجی کیفیت زندگی مربر	شاخص زندگی بهتر OECD	شاخص QOUL جانستون	بررسی کیفیت زندگی	شاخص های ذیل هر فاکتور	دسته
شاخص / تعداد اندیکاتورهای گنجانده شده										
۲		۱	۱						تراکم فعالیت	شهری
۴			۱			۱		۱	گزینه های حمل و نقل مناسب	
۱			۱						طراحی سیستم حمل و نقل در دسترس	
۲			۱		۱				سفرهای پیاده	
۱			۱						محدودیت سرعت خیابان های امن، نرخ تصادف	
۲			۱		۱				تراکم، شلوغی	
۱		۱					۱		فضای عمومی	
۶۵	۳	۸	۱۵	۸	۱۰	۸	۳	۵	تعداد زیر شاخص های شهری / شاخص	

جدول ۳. ماتریس جمعی تفصیلی شاخص های اجتماعی شاخص های کیفیت زندگی، شاخص شهر شاد و شاخص رفاه شهر

میزان تکرار	شاخص شهر شاد	شاخص شکوفایی شهر	شاخص زیستپذیری	شاخص برابری زندگی	نظرسنجی کیفیت زندگی مربر	شاخص زندگی بهتر OECD	شاخص QOUL جانستون	بررسی کیفیت زندگی	شاخص های ذیل هر فاکتور	دسته
شاخص / تعداد زیر شاخص های گنجانده شده										
۹	۱	۱	۱	۱	۴			۱	فرصت های فرهنگی	اجتماعی
۴							۲	۱	گردشگری	
۲	۱						۱		مراقبت از کودک	
۴				۲				۱	سیستم سلامت فقرا	
۲		۱						۱	حمایت از افراد مسن و معلول	
۳			۱		۱			۱	احساس محافظت / امنیت	
۲	۱							۱	ملاقات با دوستان و همسایگان	
۲	۱							۱	فعالیت های داوطلبانه و اجتماعی	
۴				۱		۱	۱		میزان جرایم خشونت بار	
۳	۱		۱		۱				جرم	
۳		۱		۱				۱	میزان جرایم خرد	
۲			۱					۱	درصد جمعیت تحصیل کرده	
۱								۱	میانگین نمرات SAT	
۱								۱	میزان طلاق	
۲		۱						۱	درصد خانواده های «تأثیر نگرفته»	

میزان تکرار	شاخص شهر شاد	شاخص شکوفایی شهر	شاخص زیست‌پذیری	شاخص برابری زندگی	نظرسنجی کیفیت زندگی مرسر	شاخص زندگی بهتر OECD	شاخص QOUL جانستون	بررسی کیفیت زندگی	شاخص‌های ذیل هر فاکتور	دسته
شاخص / تعداد زیر شاخص‌های گنجانده شده										
۳	۱		۱				۱		کمبود استرس / اضطراب	شاخص‌های کیفیت زندگی
۱					۱				کرامت	
۱				۱					تعامل متقابل	
۲	۱		۱						پشتیبانی و ارتباط	
۲						۱		۱	تحصیلات	
۲	۱			۱					واجد شرایط بودن و عملکرد شخصی / ارزشمند	
۳		۱	۱		۱				تفریح	
۱	۱								استقلال شخصی	
۱				۱					اهداف	
۱			۱						ارزش‌ها و اولویت‌ها	
۱		۱							نقش اجتماعی و حمایت	
۳	۱			۱		۱			کیفیت شبکه پشتیبانی / روابط شخصی	
۱	۱								خودمختاری شادی	
۲	۱					۱			رضایت از زندگی	
۱							۱		احساس امنیت در راه رفتن تنها در شب	
۱						۱			زمان اختصاص داده شده به اوقات فراغت و مراقبت شخصی	
۲				۱	۱				ورزش و فعالیت‌های اوقات فراغت	
۱									رسانه و سانسور	
۱	۱								یادگیری کودک	
۱	۱								رفاه کودکان	
۱	۱								یادگیری بزرگسالان	
۱					۱				تحصیلات (نرخ فارغ التحصیلی دبیرستان)	
۱					۱				جوامع چند نسلی (تنوع سنی)	
۱					۱				مشارکت اجتماعی: امکانات فرهنگی، هنری و سرگرمی	
۱					۱				مشارکت اجتماعی، روابط همسایگان	
۲	۱			۱					ایمنی و امنیت مواد	
۲	۱			۱					انسجام جامعه	
۱				۱					تعامل اجتماعی	
۲	۱				۱				اعتماد عمومی	
۲			۱	۱			۱		محدودیت‌های اجتماعی یا مذهبی	
۸۵	۱۸	۶	۹	۱۳	۱۵	۷	۹	۸	تعداد زیر شاخص‌ها / شاخص اجتماعی	

با مسائل مشابهی مواجه‌اند. طی فرایندهای فیلتراسیون و تلفیق و ترکیب بر اساس دامنه فاکتور و شاخص ارائه شده و نحوه تأثیر آن بر زندگی اجتماعی شهری مردم در سراسر شهر، تعداد شاخص‌ها فشرده و به ۶۴ شاخص یادشده در جدول ۴ ادغام شد.

پیشنهاد شاخص‌های کلیدی چک‌لیست ابزار ارزیابی کیفیت زندگی شهری
در تحلیل تفصیلی، ۶۵ شاخص اجتماعی یادشده در ماتریس‌های بین‌المللی مورد مطالعه، به همراه ۸۵ شاخص شهری با تعداد کل ۱۵۰ شاخص ذکر شده است. با این حال، برخی از این شاخص‌ها با استفاده از روش‌های مختلف ارائه،

جدول ۴. شاخص‌های تفصیلی کیفیت زندگی شهری با ارزیابی کارشناسان در مورد شهر تبریز

عامل	عوامل فرعی	اندیکاتورهای مرسوم	برگرفته از شاخص‌های شهری برگرفته از شاخص‌های اجتماعی	نرخ تکرار
مسکن		واحدهای مسکونی نوساز خصوصی		۲
		میانگین قیمت فروش مسکن / به‌صرفه بودن		۳
		مخارج مسکن		۲
		اتاق‌ها برای هر نفر		۲
		مسکن لوازم خانگی و مبلمان		۲
		انواع گزینه‌های مسکن		۲
		نگهداری و تعمیرات خانگی		۲
		در دسترس بودن مسکن با کیفیت خوب		۲
				۱۵
خدمات و امکانات اصلی	تجاری	خانه‌هایی با امکانات اولیه		۲
		در دسترس بودن مغازه‌ها / امکانات تجاری		۲
	سلامت	دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی		۲
		خدمات بیمارستانی		۲
		سیستم سلامت فترا		۲
		در دسترس بودن مراقبت‌های بهداشتی خصوصی		۲
		کیفیت مراقبت‌های بهداشتی خصوصی		۱
		در دسترس بودن مراقبت‌های بهداشتی عمومی		۳
	تحصیلی	کیفیت مراقبت‌های بهداشتی عمومی		۲
		مراقبت از کودک		۲
		مدارس		۳
		تحصیلات		۳
		یادگیری کودک		۲
یادگیری بزرگسالان		۲		
تحصیلات (نرخ فارغ التحصیلی دبیرستان)		۳		
				۳۳
تفریحی		در دسترس بودن پارک‌ها / فضای سبز (عمومی)		۴
		فضای عمومی		۲
		فرصت‌های فرهنگی		۷
		گردشگری		۳
		تفریح		۵

عامل	عوامل فرعی	اندیکاتورهای مرسوم		نرخ تکرار
		برگرفته از شاخص‌های شهری	برگرفته از شاخص‌های اجتماعی	
تفریحی		زمان اختصاص داده شده به اوقات فراغت و مراقبت شخصی		۳
		ورزش و فعالیت‌های اوقات فراغت		۴
		مشارکت اجتماعی: امکانات فرهنگی، هنری و سرگرمی		۴
		ملاقات با دوستان و همسایگان		۳
				۳۵
زیرساخت	تدارک	فاضلاب شهری		۳
		برق		۵
		در دسترس بودن / عرضه آب		۵
		مخابرات (پست / تلفن / دسترسی به اینترنت)		۴
	کیفیت	کیفیت شبکه راه		۲
		کیفیت تأمین انرژی		۲
		کیفیت تأمین آب		۳
		کیفیت مخابرات		۳
				۲۷
زیر ساخت	حمل و نقل	حمل و نقل		۶
		استفاده از حمل و نقل انبوه		۳
		کیفیت حمل و نقل عمومی		۲
		گزینه‌های حمل و نقل مناسب		۳
		طراحی سیستم حمل و نقل قابل دسترسی		۲
	پیاده روی	سفرهای پیاده		۲
				۱۸
ایمنی	ایمن ذهنی / درک شده	آزاد و بدون خطر در گردش		۵
		محدودیت سرعت خیابان‌های امن، نرخ تصادف		۲
		احساس محافظت / امنیت		۳
		استقلال شخصی		۳
		احساس امنیت در راه رفتن تنهایی در شب		۳
	هدف / ایمنی مواد	میزان جرایم خشونت بار		۲
		جرم		۱
		نرخ اموال / جرایم خرد		۲
		خانواده‌های «تأثیرنگرفته»		۲
		ایمنی و امنیت مواد		۳
				۲۵
برنامه‌ریزی		محله کاربری مختلط		۲
		تراکم فعالیت		۲
		تراکم شهری		۲

عامل	عوامل فرعی	انديکاتورهای مرسوم	بر گرفته از شاخص های شهری		نرخ تکرار
			بر گرفته از شاخص های اجتماعی	بر گرفته از شاخص های شهری	
					۶
تعامل اجتماعی و شبکه ها		کیفیت شبکه پشتیبانی / روابط شخصی			۲
		جوامع چندنسلی (تنوع سنی)			۲
		مشارکت اجتماعی، ارتباط با همسایگان			۲
		انسجام جامعه			۴
		شمول اجتماعی			۲
		فعالیت های داوطلبانه و اجتماعی			۲
					۱۴

بعد عینی کیفیت زندگی مربوط به اقتصاد، سلامت، سیاست و مولفه های کالبدی شهرنشینی است. در حالی که بعد ذهنی بیشتر بر ادراک افراد و پذیرش آن ها نسبت به شرایط فعلی و تمایل آن ها به ایجاد آن شرایط تمرکز می کند.

برخی از شاخص های مورد بحث بر این تمرکز دارند که چگونه شهرها می توانند به مردم کمک کنند تا زندگی بهتر، شادتر و مرفه تری داشته باشند. به عنوان مثال، افزایش پیاده روی، دوچرخه سواری و کیفیت فضای عمومی شهر، هم از نظر زیست محیطی و هم از نظر زیست پذیری اجتماعی شهرها و اکش بسیار مستقیم و کارآمدی دارد. انتقادی که ممکن است متوجه شاخص های فعلی باشد، این است که بیشتر آن ها با تعدادی عامل ثابت سروکار دارند. این عوامل توسط تعدادی شاخص در سطح کلان ارائه می شوند. در مورد تبریز هم، این امر کاملاً گمراه کننده است، زیرا تنوع جمعیت و شرایط آن ها بسیار گسترده است. ممکن است برخورد با مقیاس های خرد یا ریزتر مؤثرتر باشد.

اگر هدف بهبود کیفیت زندگی شهری است، مهم است که با چالش های شهری که جوامع با آن مواجه هستند، مقابله کنیم تا رویکردی کاربردی برای دستیابی به آن پیدا کنیم. این امر مهم ممکن است از طریق دیدگاه های خلاقانه متفاوتی که با عوامل بین المللی تأیید شده سروکار دارند و توسط شاخص های توسعه یافته محلی که بر نیازهای اساسی تأثیر می گذارند، ارائه شود. مانند شهر تبریز، که در آن کارشناسان اولویت ها را بر اساس نیازهای شهر ارزیابی می کنند، اما اگر در جامعه خاصی اعمال شود، ممکن است مداخلات اساسی خاص تری ظاهر شود.

هر یک از این عوامل دارای تعدادی شاخص تفصیلی است که در جدول ۴ ذکر شده است که می تواند به عنوان راهنمایی برای ارتقای کیفیت محیط ساخته شده با اهمیت متفاوت مورد استفاده قرار گیرد. نمونه ای از فرایند اعتبارسنجی از شاخص های اجتماعی شهری یاد شده در ستون ۵ جدول ۴ ارائه شده است که در آن کارشناسان درجه اهمیت معیارهای مربوط به شهر تبریز را ارزیابی می کنند.

بر اساس نظرسنجی متخصصان در مورد شهر تبریز؛ ایمنی، تحرک و امکانات تفریحی در رتبه اول مداخلات مورد نیاز قرار دارند. علاوه بر این، تمرکز روی معیارهای اساسی مانند تفریح نیاز به فضاهای سبز و عمومی بیشتری نیاز است. با این حال، اگر روی جامعه خاصی اعمال شود، نتایج ممکن است تغییر کرده و با توجه به نیازهای خاص و دقیق تر جامعه باشد.

یکی از موانع اصلی شاخص های بین المللی کیفیت زندگی این است که با وجود اینکه آن ها به عنوان شاخص بین المللی تبلیغ می شوند، تعریف مشترکی از اینکه چه چیزی باید به عنوان عامل شهری تعریف شود و چه چیزی باید به عنوان شاخص عینی یا ذهنی در نظر گرفته شود، وجود ندارد. گاهی اوقات می توان دریافت که تفریح به عنوان یک عامل با مجموعه ای از شاخص ها در نظر گرفته می شود. در حالی که در سایر موارد به عنوان شاخصی برای سنجش سایر عوامل در نظر گرفته می شود. مسکن به عنوان یک حوزه نیز همین مشکل را دارد. هنگامی که تحت امنیت جانی و فیزیکی مطرح می شود، در شاخص دیگری به عنوان یکی از عوامل اصلی در نظر گرفته می شود که با شاخص عینی مانند تعداد واحدهای مسکونی نوساز خصوصی و میانگین قیمت فروش یا با شاخص های ذهنی منعکس کننده کیفیت و تنوع اندازه گیری می شود.

علاوه بر این، همان طور که زیرشاخص ها از شاخص های بین المللی استخراج می شوند، آن ها تأثیر مستقیمی بر امتیاز شهر خواهند داشت. ابعاد و اصول پیشنهادی کیفیت زندگی شهری با هدف راهنمایی و کمک به سیاست گذاران عمومی، برنامه ریزان شهری و طراحان در جهت ارتقای کیفیت زندگی شهری یک منطقه با توجه به لزوم ایجاد لایه ای از زمینه سازی بر اساس اهداف و رویکردهای تعیین شده برای رسیدن به آن ها مورد نیاز است.

نتیجه گیری

کیفیت زندگی یک مفهوم جامع است که نمی توان آن را از محیط کالبدی جدا کرد و ذکر آن تحت عنوان کیفیت زندگی شهری دقیق تر است. باید داری مفهوم انعطاف پذیری باشد که شامل اهداف و روش های مختلف شود. کیفیت زندگی شهری شامل دو بعد قابل درک است که شامل بعد ذهنی و عینی هستند، هر بعد با تعداد متفاوتی از عوامل سروکار دارد که از شاخصی به شاخص دیگر متفاوت است، با این حال آن ها تقریباً با موضوعات مشابه سروکار دارند.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول ۴۰٪؛ نویسنده دوم ۲۰٪؛ نویسنده سوم ۲۰٪ و چهارم ۲۰٪ است.

تشکر و قدردانی

از کلیه کسانی که در این پژوهش، پژوهشگران را یاری کرده اند، صمیمانه تشکر می کنیم. این پژوهش منافع تجاری نداشته اند و در قبال ارائه اثر خود وجهی دریافت نکرده اند و مقاله حامی مادی و معنوی ندارد.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

- منابع ■
- [1] Karami, I., Zeynali Azim, A., basiri, M., Abdollahi, R. Analysis of objective and subjective indicators of quality of life in urban places with integrated evaluation method in Shotorban neighborhood of Tabriz City. *Journal of Sustainable Architecture and Urban Design*, 2021; 9(2): 132-113. doi: [10.22061/jsaud.2021.7705.1850](https://doi.org/10.22061/jsaud.2021.7705.1850). [In Persian]
- [2] Asha N, Krishna, K. S, Vanka, S, Quality of Life Parameters - An Urban Design Perspective, *International Journal of Multidisciplinary Research and Analysis*, 5(7), 1878-1883, doi: [10.47191/ijmra/v5-i7-35](https://doi.org/10.47191/ijmra/v5-i7-35).
- [3] Shahinifar, M. Evaluation, Rehabilitation and Renovation Projects in Improving the Quality of Urban Life (Case Study: Central worn texture Urban Areas in Kermanshah City). *Geographical Engineering of Territory*, 2022; 6(1): 113-127. [In Persian].
- [4] Huang, W., & Ling, M. System resilience assessment method of urban lifeline system for GIS. *Computers, Environment and Urban Systems*, 2018, 71, 67-80.
- [5] Herslund, L., & Mguni, P. Examining urban water management practices challenges and possibilities for transitions to sustainable urban water management in Sub-Saharan cities. *Sustainable Cities and Society*, 2019, 48, 101573.
- [6] Shabani, E. (2022), What does the "social progress" index say about Iran? The intellectual campaign of development, note 2, <https://pooyeshfekri.com/>. [In Persian].
- [7] Ghorbani, R., Oskouee Aras, A., Tahmasebi Moghaddam, H. Survey of satisfaction with the quality of urban life in informal settlements (Case study: Yousefabad neighborhood of Tabriz). *Geographical Engineering of Territory*, 2022; 6(4): 35-53.
- [8] Tebianian, H. Akbari Khazari, M.; Amiri, A; The impact of social capital on the quality of urban life, management and electronic commerce, 2021, 2(2): 333-341. [In Persian].
- [9] Hosingholzade, A., Jelokhani-Niaraki, M., Argany, M., Hosseini, A. Analysis of urban quality of life in neighborhoods areas with emphasis on comparative methodological approaches; The case study on district 6 of Tehran. *Sustainable city*, 2022; 4(4): 35-52. doi: [10.22034/jsc.2021.280352.1445](https://doi.org/10.22034/jsc.2021.280352.1445).
- [10] Shahin, S., Evaluation of the quality of urban life (case study: Manzareh Khomeini Shahr), *Geography and Environmental Studies*, 10(40), 101-122. [In Persian].
- [11] Sharma, M., Abhay, R.K. Urban growth and quality of life: inter-district and intra-district analysis of housing in NCT-Delhi, 2001–2011–2020. *GeoJournal*, 2022 87 (4), 797–819. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10708-021-10570-8>
- [12] Iglesias-Antelo, S & López-López, V & Vázquez-Sanmartín, A, Assessing the Influence of Strategic Resources on the Quality of Life in Spanish Cities, *Sustainability*, 2021, 13(23), 1-19, <https://doi.org/10.3390/su132313048>.
- [13] Lee, K-Y, Relationship between Physical Environment Satisfaction, Neighborhood Satisfaction, and Quality of Life in Gyeonggi, Korea, *Land*, 2021. 10(7), 1-13.
- [14] Petrikovičová, L.; Kurilenko, V.; Akimjak, A.; Akimjaková, B.; Majda, P.; D'atelincka, A.; Biryukova, Y.; Hlad, L.; Kondrla, P.; Maryanovich, D.; et al. Is the Size of the City Important for the Quality of Urban Life? Comparison of a Small and a Large City. *Sustainability* 2022, 14,1-17. 15589. <https://doi.org/10.3390/su142315589>.
- [15] Ahmadiania, M., & Ferreirab, S. Environmental amenities and quality of life across the united states, *Ecological economics*, 164(3), 1-16. 106341. doi: [10.1016/j.ecolecon.2019.05.021](https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2019.05.021).
- [16] Murgaš F, Petrovič F, Tírpáková A. Social Capital as a Predictor of Quality of Life: The Czech Experience. *Int J Environ Res Public Health*. 2022, 19(10): 6185. doi: [10.3390/ijerph19106185](https://doi.org/10.3390/ijerph19106185)
- [17] Mattson, J., Brooks, J., Godavarthy, R., Quadrifoglio, L., Jain, J., Simsek, C., & Sener, I. Transportation, community quality of life, and life satisfaction in metro and non-metro areas of the United States. *Wellbeing, Space and Society*, 2021 2, 1-9. 100056. <https://doi.org/10.1016/j.wss.2021.100056>.
- [18] Mozafari Niya, A., & Mosayyebzadeh, A. Investigating the dimensions of quality of life in informal settlements a case study the Urmia city. *Journal of Geographical Urban Planning Research*, 2022, 10 (1), 187-205. <https://doi.org/10.22059/JUR-BANGE0.2022.330045.1578>. [In Persian].
- [19] Bashkireva, A.S.; Bogdanova, D.Y.; Bilyk, A.Y.; Shishko, A.V.; Kachan, E.Y.; Arutyunov, V.A. Quality of life and physical activity among elderly and old people. *Adv. Gerontol.* 2018, 31, 743-750.
- [20] Kazemi, M., Heidari, S., Mohammadian Mosammam, H., Moradi, A. Measuring quality of life in the Urban Settlements (Case study: Tabas City) *Journal of Planning and Development*, 2021; 1(3): 1-18. [In Persian].
- [21] Shamai, A., Nazaninpouri, Sh. Analysis of quality of life indicators in urban areas of Sanandaj. *Scientific Quarterly Journal of Urban Ecology Research*, 1401; 13(2 (27)): 35-52. doi: [10.30473/grup.2022.35171.1971](https://doi.org/10.30473/grup.2022.35171.1971). [In Persian].
- [22] hatami nejad, D., yousefi, R., hashemi, A., nozare, S. Evaluation and Measurement of Mental Quality Indicators of Urban Quality of Life (Case Study: District 6 of Tehran). *Geography and Territorial Spatial Arrangement*, 2018; 8(29): 107-126. doi: [10.22111/gaj.2018.4327](https://doi.org/10.22111/gaj.2018.4327). [In Persian]
- [23] Shchekotin, E.; Goiko, V.; Myagkov, M.; Dunaeva, D. Assessment of quality of life in regions of Russia based on social media data. *J. Eurasian Stud.* 2021, 12, 182-198.
- [24] Petrovič, F.; Murgaš, F. Description Relationship between Urban Space and Quality of Urban Life. *A Geographical Approach*. *Land* 2021, 10(12), 1-13. 1337. <https://doi.org/10.3390/land10121337>.
- [25] Alderton, S.; Davern, M.; Nitvimol, K.; Butterworth, I.; Higgs, C.; Ryan, E.; Badland, H. What is the meaning of urban liveability for a city in a low-to-middle-income country? Contextualising liveability for Bangkok, Thailand. *Glob. Health*, 2019, 15, 1-13.
- [26] Ziółkowska-Weiss, K. Satisfaction with Selected Indicators of the Quality of Urban Space by Polonia in the Greater Toronto Area. *Land*, 2021, 10, 778.
- [27] Veenhoven, R. Livability Theory. In *Encyclopaedia of Quality of Life and Well-Being Research*; Michalos, A.C., Ed.; Springer: Dordrecht, The Netherlands, 2014; pp. 3645-3647.
- [28] Gholi Motlagh, M., Darvishi, F. Urban Quality of Life Survey by Localizing Eurobarometer Indexes (Case Study: the City of Qazvin). *Human Geography Research*, 2021; 53(2): 579-597. doi: [10.22059/jhgr.2020.289797.1008013](https://doi.org/10.22059/jhgr.2020.289797.1008013). [In Persian].
- [29] Vanderleeuw, J.M.; Sides, J.C. Quality of Life Amenities as Contributors to Local Economies: Views of City Managers. *J. Urban Aff.* 2016, 38, 661-675.
- [30] Murgaš, F.; Drápela, E. Quality of Urban Life in Socially Excluded Communities of Liberec Region. *Int. J. Community Well-Being*, 2020, 3, 323-339.
- [31] Shaterian, M., Heidary Sorshjani, R., Falahat, F. Evaluation of quality of life indexes with approach healthy city (Case study: worn tissue of Kashan city). *Journal of Urban Social Geography*, 2020;

- 7(1): 65-80. doi: [10.22146/JUSG.2020.2005](https://doi.org/10.22146/JUSG.2020.2005).
- [32] Estoque, R.C.; Togawa, T.; Ooba, M.; Gomi, K.; Nakamura, S.; Hijioka, Y.; Kameyama, Y. A Review of Quality of Life (QOL), Assessments and Indicators: Towards a "QOL-Climate" Assessment Framework. *Ambio*, 2019, 48, 619-638.
- [33] Talmage, Craig & Hagen, Bjoern & Pijawka, K. & Nassar, Cara. Measuring Neighborhood Quality of Life: Placed Based Sustainability Indicators in Freiburg, Germany. *Urban Science*, 2018. 2(4). 1-18. 106. Doi: [10.3390/urbansci2040106](https://doi.org/10.3390/urbansci2040106).
- [34] Novianti, L. E, Wungu, E, Purba, F. D, Quality of Life as A Predictor of Happiness and Life Satisfaction, *Jurnal Psikologi* 47(2):93-103. <http://dx.doi.org/10.22146/jpsi.47634>.
- [35] Purba, F. D., Hunfeld, J. A., Iskandarsyah, A., Fitriana, T. S., Sadarjoen, S. S., Passchier, J., & Busschbach, J. J. (2018a). Quality of life of the Indonesian general population: Test-retest reliability and population norms of the EQ-5D-5L and WHOQOL-BREF. *PLoS One*, 13(5), e0197098.
- [36] Mercer Quality of Living Rankings. Web table. Mercer. <<https://mobilityexchange.mercer.com/Portals/0/Content/Rankings/rankings/qol2017e784512/index.html>>, as of December 4, 2017a.
- [37] Mercer International. Quality of Living Methodology. Mercer International, 2017b.
- [38] Mercer's Quality of Living, <https://ces.to/a1fcKM>, 2018. (last accessed 30 October).
- [39] The Economist Intelligence Unit's, "Quality-of-Life Index, EIU: The World in 2022". 2022
- [40] The OECD BetterLife Index, Organisation for Economic Co-operation and Development 2011. <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=WELTH>.
- [41] Macků K & Barviř, R, Quality of life indices: how robust are the results considering different aggregation techniques, *Journal of Maps*, 18(3), 1-12 <https://doi.org/10.1080/17445647.2022.2126801>.
- [42] Johnston, Denis F. Toward a comprehensive 'quality-of-life' index. *Social Indicators Research*, 1988, 20(5), 473-496. doi: [10.1007/BF03359553](https://doi.org/10.1007/BF03359553).
- [43] Taghavizirvani, E, Nazmfar, H, Mansourian. H. Evaluation and Explanation of Components Affecting Urban Viability: A Case Study on Sari City, *Journal of Urban Structure and Function Studies*, 9(2), 147-163. [In persian].
- [44] Sarrafi, M., Hashemi, N. A Review and Application of City Prosperity Index (CPI) for Iranian Society (Case Study: Cities with a Population over 100 Thousands People, North-Western Iran). *Human Geography Research*, 2018; 50(3): 555-572. doi: [10.22059/jhgr.2017.60673](https://doi.org/10.22059/jhgr.2017.60673).
- [45] Tan, K.W, Discovery of Mental Wellness via Social Analytics for Livability in an Urban City, 2021 IEEE 17th International Conference on Automation Science and Engineering (CASE), 2021, 2286-2291, doi: [10.1109/CASE49439.2021.9551606](https://doi.org/10.1109/CASE49439.2021.9551606).
- [46] Okulicz-Kozaryn, A., & Valente, R. R. 2018. Livability and Subjective Well-Being Across European Cities. *Applied Research in Quality of Life*. v. 14, p. 197-220 doi: [10.1007/s11482-017-9587-7](https://doi.org/10.1007/s11482-017-9587-7).
- [47] UN-Habitat. Cities Prosperity Initiative Toolkit. World Urban Campaign Secretariat. 2013.
- [48] UN-Habitat. The City Prosperity Initiative: 2015 Global City Report. International City Leaders. 2015a.
- [49] UN-Habitat. The City Prosperity Initiative. United Nations Human Settlements Programme (UNHSP). 2016a.
- [50] UN-Habitat. Measurement of City Prosperity: Methodology and Metadata. United Nations Human Settlements Programme (UNHSP), 2016b.
- [51] UN-Habitat. City Prosperity Initiative - Metropolitan Cities. International City Leaders. 2016c.
- [52] Wong, Cecilia. A Framework for 'City Prosperity Index': Linking Indicators, Analysis and Policy. *Habitat International*, 2015 45: 3-9. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2014.06.018>.
- [53] Loo, B, P, Y; (2021). Walking towards a happy city. *Journal of Transport Geography*, 93 (122), 1-17. doi: [10.1016/j.jtrangeo.2021.103078](https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2021.103078).
- [54] Loschiavo, D., Big-city life (dis)satisfaction? The effect of urban living on subjective well-being, Bank of Italy Working Paper, 2019, 1221.
- [55] Mirzaei S, Zangiabadi A. Explanation the factors affecting on achievement a happy city in Shiraz Metropolis. *MJSP* 2020; 24 (3) :65-103. URL: <http://hsmmp.modares.ac.ir/article-21-36712-en.html>